

In Museum Speelklok zijn vrolijke zelfspelende muziekinstrumenten te zien en te horen! Carillonklokken, speeldozen, Flötenuhren, pianola's, de zingende nachtegaal, orchestrions waaronder de beroemde 'Vioolspeler', straat-, kermis- en dansorgels zijn allemaal te vinden in het museum. Ieder uur vinden rondleidingen plaats. Een groot aantal instrumenten speelt dan live. Het repertoire varieert van Weense wals en tango tot smartlap en de allerlaatste hits.

Muzikale rondleiding

Tijdens de gratis Muzikale Rondleiding brengen de rondleiders de instrumenten tot leven door ze live te laten spelen, maar ook door te vertellen over de bijzondere klinkende verhalen die achter de zelfspelende muziekinstrumenten schuilgaan. Kijk naar het magische konijntje, zing mee met de gids en dans op de grootste kermis- en dansorgels uit de museumcollectie. Deze vrolijke rondleiding door het museum duurt ongeveer 45 minuten. Voor of na de Muzikale Rondleiding is natuurlijk de Museum Expeditie en de lopende tentoonstelling te bezoeken.

Restauratieatelier

Voor iedereen die na een bezoek aan het museum nieuwsgierig is geworden naar het vakmanschap van de restauratoren van het museum, is het Restauratieatelier een bijzondere bezienswaardigheid. Bezoekers kunnen in kleine groepen de restauratoren elke eerste woensdag van de maand aan het werk zien. Het Restauratieatelier is voor iedereen die 9 jaar of ouder is toegankelijk. Van te voren reserveren is noodzakelijk (tijdens kantooruren via 030 231 27 89).

Kijk voor actuele informatie over de rondleiding, de wisselende tentoonstellingen of een bezoek aan het restauratieatelier op www.museumspeelklok.nl.



Openingstijden

Dinsdag t/m zondag en feestdagen van 10.00 tot 17.00 uur. Tijdens schoolvakanties ook geopend op maandag. Gesloten op: maandag, Nieuwjaarsdag, Koningsdag en 1e kerstdag.

Algemene informatie

Museum Speelklok trekt jaarlijks vele duizenden bezoekers uit binnen- en buitenland. Zij vormen een bont gezelschap: van kinderen tot senioren, van muzikliefhebbers tot techneuten, van ingetogen luisteraars tot uitbundige meezingers. Naast de onderlinge verschillen hebben zij één ding gemeen: zij laten zich graag verrassen, verleiden en meevoeren door de klanken van de veelkleurige collectie automatische muziekinstrumenten die het museum rijk is. Voor velen is het de eerste kennismaking met het verschijnsel automatische muziek.

Het museum

Museum Speelklok verzamelt, bewaart, presenteert en restaureert een grote, internationaal vermaarde collectie zelfspelende muziekinstrumenten. Als instituut op het gebied van automatische muziek neemt het museum een wereldwijd vooraanstaande positie in. Een belangrijke taak vormt dan ook het bevorderen en verbreiden van kennis over het verzamelgebied.

Het museum werd in 1956 in Utrecht opgericht, naar aanleiding van een in dat jaar gehouden succesvolle tentoonstelling met als titel: 'Van Speeldoos tot Pierement'. In 1958 ging het museum

voor het publiek open in een vleugel van het huidige Catharijneconvent aan de Lange Nieuwstraat. De toenmalige Stichting Stadsontspanning Utrecht en de nog steeds zeer actieve Kring van Draaiorgelvrienden stonden als initiatiefnemers aan de wieg van het Nationaal Museum van Speeldoos tot Pierement, zoals het museum destijds werd gedoopt.

De doelstelling van het museum is en was: het wekken van belangstelling voor automatisch spelende muziekinstrumenten. Dat die doelstelling vanaf het begin met succes in praktijk werd gebracht, blijkt uit het grote aantal bezoekers dat het museum van meet af aan trekt. Ook de museumcollectie groeit uit tot een respectabele omvang. In 1971 vindt dan ook de verhuizing plaats naar een groter pand, het voormalige Utrechtse hoofdpstkantoor, Achter den Dom 12. Op den duur blijkt ook deze locatie te krap. In 1984 verhuist het museum nogmaals, nu naar de geheel gerestaureerde middeleeuwse Buurkerk. Hier is het Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement, zoals de naam inmiddels luidt, tot op de dag van vandaag gehuisvest. Ruim 2 miljoen bezoekers hebben de afgelopen jaren de weg naar het museum in de Buurkerk gevonden. In 2004 en 2005 is de locatie ingrijpend verbouwd en aangepast aan de eisen van de huidige tijd, om zo de inmiddels uit ruim 1100 instrumenten bestaande museumcollectie en het publiek een goed onderdak te bieden.

De collectie

De museumcollectie bestaat uit automatisch spelende muziekinstrumenten van de 15^{de} eeuw tot heden, met de daarbij behorende muziekprogramma's en documenten.

Maar: wat is nu eigenlijk een automatisch muziekinstrument? De definitie volgens het museum luidt: *"Een automatisch muziekinstrument is een muziekinstrument dat voorzien is van een programma, waardoor het zonder hulp van een bespeler kan musiceren"*.

Toetsen we deze omschrijving aan de museumcollectie, dat blijkt de definitie behoorlijk adequaat. De klokken in het museum kondigen de hele en halve uren en kwartieren aan met muziek op bellen, snaren of pijpen. De speeldozen bespelen op commando hun speelkam via muziekprogramma's op cilinders, platen of boeken. Ook de piano's en automatische orkesten (orchestrions) in het museum vallen onder de definitie omdat zij, met behulp van geprogrammeerde houten cilinders, geperforeerde papieren rollen of zelfs geheugenchips, zonder hulp van mensenhanden kunnen spelen. De draaiorgels tenslotte, variërend van kanarieorgel tot dansorgel, zijn ook allemaal voorzien van een muziekprogramma – op houten cilinder, papieren rol of kartonnen boek – waardoor zij, weliswaar met behulp van een draaibeweging door een menselijke hand of motor, automatisch muziek maken. En, zo wordt vaak gevraagd, waarom is er in het museum dan geen grammofoon te vinden? Het antwoord op die vraag is simpel: een grammofoon is geen muziekinstrument. De museumstukken zijn dat wel.

Wat de voordelen zijn van automatische muziekinstrumenten? Er komt geen levende musicus aan te pas, maar er klinkt toch *live* muziek. Automatische muziekinstrumenten spelen geen foute noten en qua virtuositeit stijgen zij boven elke musicus uit: de meeste museumstukken beschikken over evenveel mechanische vingers als toetsen. En vanuit historisch oogpunt vormen deze instrumenten een opwindende bron van kennis en verbeelding; je luistert immers naar dezelfde muziekkuitvoering als, vaak eeuwen geleden, de eerste eigenaar.

Museum Speelklok

Steenweg 6

3511 JP Utrecht

T: +31 (0)30 231 27 89

F: +31 (0)30 232 22 85

E: info@museumspeelklok.nl

W: www.museumspeelklok.nl

Meer informatie

Voor meer informatie, interviews of een bezoek aan het museum kunt u contact opnemen met de afdeling Marketing & Communicatie via tel. 030-2326089, e-mail lbire@museumspeelklok.nl.